

TALOUSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 36/2010 vp

Hallituksen esitys laiksi sähköntuotannon ja -kulutuksen välistä tasapainoa varmistavasta tehoreservistä

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on lähettänyt 8 päivänä joulukuuta 2010 talousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi sähköntuotannon ja -kulutuksen välistä tasapainoa varmistavasta tehoreservistä (HE 299/2010 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- neuvotteleva virkamies Arto Rajala, työ- ja elinkeinoministeriö
- yli-insinööri Timo Vapalahti, Energiamarkkinavirasto
- johtaja Risto Leukkunen, Huoltovarmuuskeskus
- johtaja Pertti Kuronen, Fingrid Oyj
- asiantuntija Rami Rajala, Energiateollisuus ry.

Lisäksi kirjallisen lausunnon on antanut
— Suomen ElFi Oy.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki sähköntuotannon ja -kulutuksen välistä tasapainoa varmistavasta tehoreservistä. Uusi laki korvaisi voimassa olevan sähköntuotannon eräiden tehoreservien käyttävyyden varmistamisesta annetun määräaikaisen lain. Esityksen tavoitteena on jatkaa edellytyksiä tehoreservin ylläpidolle ja kehittää tehoreservijärjestelmää nykyistä joustavampaan ja monipuolisempaan suuntaan. Tehoreservin ylläpitämisellä vähennettäisiin riskiä joutua sähköjärjestelmän tehotasapainon ylläpitämiseksi turvautumaan sähkönkulutuksen rajoittamiseen talvikauteen ajoittuvan huippukulutuskauden aikana.

Nykyinen määräaikaiseksi tarkoitettu tehoreservijärjestelmä ehdotetaan korvattavaksi pysyväisluonteisella järjestelmällä. Tehoreservika-

pasiteetin tarve ja määrä arvioitaisiin kuitenkin määräajoin. Arviointi tehtäisiin vähintään neljän vuoden välein.

Esityksen mukaan tehoreserviksi olisi jatkossa mahdollista tarjota nykyisestä järjestelmästä poiketen muutakin sähköntuotantokapasiteettia kuin poistumisuhan alaisia laudevoimalaitoksia. Lisäksi sähkönkulutuksen joustoon kykeneville toimijoille ehdotetaan mahdollisuutta osallistua tehoreservijärjestelmään.

Kulloinkin tarvittava tehoreservinä toimiva sähköntuotantokapasiteetti tai sähkönkulutuksen joustoon kykenevä kuorma ehdotetaan hankittavaksi tarjouskilpailumenettelyn kautta. Energiamarkkinaviraston tehtävänä olisi tehoreservin tarpeen ja määrän arviointi sekä tarvit-

taessa tarjouskilpailun järjestäminen kapasiteetin hankkimiseksi tehoreservijärjestelmään.

Järjestelmän kustannukset rahoitettaisiin sähköjärjestelmän ja kantaverkon hyödyntämiseen perustuvilla, sähkönkulutukselle kohdistettavil-

la erillisillä maksuilla, joita järjestelmävastuuseen määrätty kantaverkonhaltija olisi oikeutettu keräämään siirtopalveluiden käyttäjiltä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä maaliskuuta 2011.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Talousvaliokunta ehdottaa, että lakiehdotus hyväksytään.

Nykyisin tehoreservijärjestelmään kuuluu kolme voimalaitosta: Mussalo 2, Vaskiluoto 3 ja Kristiina 1. Voimalaitosten yhteisteho on 600 MW. Vuosina 2009—2010 tehoreservi aktivoitui sähköpörssissä kolme kertaa. Tuona aikana Mussalo 2 -voimalaitos käynnistettiin kerran vuonna 2009. Muu osa tehoreservitarpeesta käynnistettiin Ruotsissa. Vuonna 2007 Mussalo 2 -laitos käynnistettiin kerran varmistamaan tehotasapainon ylläpitoa. Vuonna 2008 tehoreserviä ei tarvinnut aktivoida sähköpörssissä eikä siihen varautumista varten tarvinnut käynnistää voimalaitosta.

Vuonna 2010 tehoreservijärjestelmään kuuluvien voimalaitosten omistajille maksettiin korvauksena noin 13 miljoonaa euroa. Kustannusvaikutus kantaverkkoon liittyneelle sähkönkulutukselle oli noin 0,017 senttiä/kWh.

Talousvaliokunta pitää yhteiskunnan toimintojen kannalta tarpeellisena, että 28.2.2011 päättyvää tehoreservijärjestelmää jatketaan rakenteeltaan laajennettuna ja parannettuna. Huippukulutusaikoina Suomen sähköntuotantokapasiteetti ei riitä kattamaan kulutusta. Hallituksen esityksen perustelujen mukaan tehovaje saattaisi kasvaa talvella 2011—2012 jopa 17 prosenttiin (2 500 MW) kulutushuipusta. Tehoreservin tavoitteena on vähentää riskiä, että sähkönkulutusta jouduttaisiin rajoittamaan talvella huippukulutuksen tai toimintahäiriöiden aikana. Voi-

malaitoksen haltija voi tarjota tehoreserviksi Suomen sähköjärjestelmään liitettyä, käytännössä Suomessa sijaitsevaa, voimalaitosyksikköä.

Energiamarkkinavirasto ja järjestelmävastuuseen määrätty kantaverkonhaltija Fingrid Oyj ovat järjestelmässä keskeisiä toimijoita. Nämä, kuten muutkin valiokunnan kuulemat, asiantuntijat ovat lausunnoissaan kannattaneet lakiehdotuksen hyväksymistä. Lain täytäntöönpanon yleinen ohjaus ja seuranta kuuluvat työ- ja elinkeinoministeriölle.

Lain mukaan sähkökäyttäjä voi tarjota tehoreservijärjestelmään Suomen sähköjärjestelmään liitettyä sähkönkulutuksen joustoon kykenevää kohdetta tai niiden yhdistelmää. Siirtymäsäännöksen mukaan joustokohteita voidaan hyödyntää tehoreservinä 1.12.2013 alkaen. Valiokunnalle annetun selvityksen mukaan siirtymäaika johtuu joustojärjestelmän käytännön toteuttamiseen liittyvistä seikoista, joita voidaan pitää järjestelmän luomisvaiheessa perusteltuna.

Talousvaliokunta pitää tärkeänä, että sähkökäyttäjät omalla kulutusjoustollaan vaikuttaisivat siihen, että kotimaisen kulutuksen vuoksi tehoreservin käyttöä voitaisiin minimoida.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella talousvaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana.

Helsingissä 18 päivänä tammikuuta 2011

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Jouko Skinnari /sd	Jouko Laxell /kok
vpj.	Mauri Salo /kesk	Eero Lehti /kok
jäs.	Hannu Hoskonen /kesk	Päivi Lipponen /sd
	Harri Jaskari /kok	Marjo Matikainen-Kallström /kok
	Anne Kalmari /kesk	Petteri Orpo /kok
	Matti Kangas /vas	Sirpa Paatero /sd
	Toimi Kankaanniemi /kd	Oras Tynkkynen /vihr
	Miapetra Kumpula-Natri /sd	Markku Uusipaavalniemi /ps.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Eelis Roikonen.